

V torek, četrtek in soboto
lahaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k,
za pol leta . . . 4 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 20 „

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k,
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 60 „

Vredništvo in opravištvostvo
je v gospodskih ulicah
(Herrngasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestopav-
vrsto se plačujejo
6 kr., če se tiskajo 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat.
Veče pismenke se plaču-
jejo po prostora.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (štempelj) za 50 k.
Kopisli se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 108.

V Mariboru 12. decembra 1868.

Tečaj I.

Štajerski deželni odbor in zedinjenje Slovencev.

IV.

Deželni odbor in z njim vsi nasprotniki slovenstva zedinjenju Slovencev in že razširjavi te misli nasprotujejo s tēm, da z Diogenovo svetilnico v roci iščejo težavnosti in zaprek, ki se uresničenju te ideje nasproti stavljajo. In kjer katero najti menijo, lomijo roke in kličejo vse na pomagaje. V zadnjic smo eno teh zaprek že odbijali, to je zgodovino. Kar je pet sto let bilo, to je dobro, to mora ostati, modrujejo. In če se na zgodovino sklicujejo, ne pomislijo, da bi jih ravno zgodovina imela podučiti, kako čas napreduje, kako se tisoče let zastarele krivice otresajo, stoletja vkošenene misli trebijo, stoletja navadne razmere mené in drugačijo, celo kraljestva razpadajo in prestoli se grudijo (glej Nemčijo, Italijo, Turčijo). Ako deželni odbor prizna pravilo za veljavno: kar je pet sto let bilo, to mora ostati, mora dobro biti; potem je moral dosledno deželni odbor tudi svojo besedo govoriti za desetino in tlako, za tó, da ostane kmet rab in služabnik grajščinskega gospoda, kakor je pred dvajseti leti bil, kajti tudi ta razmera je trajala več kot pet sto let. Duh zdanjega časa je to krivico odpravil, kakor je odpravil še mnogo krivic, kakor bo odpravil (tega smo trdno preverjeni) tudi preje ali pozneje vrhovno oblast enega naroda čez drugega. Mi Slovenci se nobenih zaprek ne smemo strašiti. Saj pomnimo zgodovino nekdanje in bližnje preteklosti. Kdo ne vé, kako emfatično je veliki avstrijski diplomat knez Metternich govoril o zedinjenju Italije kakor o najbolj bedasti iluziji nekterih fantastov. Ta veliki diplomat je bil morda še bolj prepričan, da drugače ne more biti in ne more priti, kakor še večji kranjski diplomat Dežman, kteremu misel zedinjenja Slovencev spanec jemlje in za vse štiri dela daje, ali kakor slavni štajerski odbor, ki svojo zoperslovensko agitacijo celo na Kranjsko razteza. Kdo ne pomni, kako za gotovo so Šmerlingovci, med kterimi smo šteli tudi modre može od stranke štajerskega odbora, vedeli praviti po vsem svetu, da Ogrri ne bodo nikdar imeli svojega državnega prava, da so ga l. 1348 in 49 zapravili. In danes so to že vse pozabili.

Res je, da so Italijani in Magjari imeli večje moči. Ali pomisliti je, kaj so oni tirjali, kaj hočemo mi. Mi ne oponiramo zoper cesarstvo, temuč narobe, ni smo dobri Avstrijanji. Mi hočemo malost ene administracije za vse Slovence. To pa tirjamo in bomo tirjali, dokler ne dosežemo, ker sprevidimo, da moramo, če nočemo narodno umreti. Vsa zatrdjevanja, da nam hočete narodnost pustiti, da nam hočete priznati pravico razvitja jezika, vse to je prazno, kajti dokler smo deljeni in drobljeni, imele bodo večine vedno stranska vratca odprta, skozi ktera bo istina vhajala, ostajale pa prazne obljuje, prazna priznanja brez djanja, kakor je to danes, ko nam mnogo priznate, malo pa daste. Tudi ko bi res političnega zedinjenja tako kmalu ne dosegli, odjenjati od te tirjatve ne sme nikdo, kdor se hoče slovenskega rodoljuba imenovati, kajti ta tirjatev je od poldružega milijona Slovencev stavljena na zgodovino bližne prihodnosti in našega slovanskega obstanka. Zatrtja bo ta ideja le tedaj in takrat, ko bi se za nas nesreča prigodila, da bi zgodovina z železno tujčevno peto stopila na vrat slovenski narodnosti in zatrla slovensko življenje, česar nas pa Bog obvaruj in vsem svojim narodom pravična, srečna Avstrija.

Deželni odbor ima lice, kakor bi prav samo iz očetovske skrbi za Slovence bil proti zedinjenju, to je, zarad tega, ker bi ločitev štajerskih Slovencev bila (ne Nemcem in zgornjemu Štajerskemu temuč) Slovincem samim na škodo. Zato tako-le piše:

„Zdaj na Štajerskem znese naklada za deželne potrebe 35 krajcarjev. S to naklado se plačujejo stroški za deželno upravo, za gnanje potepuhov in druge policijske potrebe, na napravo cest, za šole in omikovavne ustanove, za milodarne in zdravniške naméne, za oprege, za odvezo zemljišč, in to vse za celo deželo. Ta naklada bi pa veliko več, če bi dežela ne imela precej lastnega premoženja, koga dohodki se v deželne potrebe porabijo. Če toraj del Štajerskega hoče ločen biti od drugega, v kar pa le ta nikdar dovolil ne bode, bi se tudi razkosenje deželnega premoženja nikakor ne dopustilo, ker ločencu bo javalne mogoče iz ustanove in natore tega premoženja dokazati, koliko njemu gre. Toraj bi moral taisti del, ki se od Štajerskega loči, brez pripomočnikov iz deželnega premoženja, razen cesarskih davkov tudi vse druge gori imenovane bremena sam za-se nositi, in gotovo bi z naklado od 35 krajcarjev ne shajal.“

Kako je s to škodo, ki bi jo Slovenci imeli, dokazal je v našem listu g. dr. Vošnjak v svojem odprtem pismu, torej čast. bralce, kterih dolžnost za našo domovino je, da v tej zadevi kolikor in kjer je mogoče, podučé naš narod, zavračamo tu na oni članek. Tam je razloženo, da ne plačujejo štirski Slovenci niti premalo, temuč preveč zemljiščne odveze, da pri 35 procentih deželne naklade ima štajerska dežela deficit leto na leto, in kar je glavna stvar, za denar ki ga Slovenci kot davek plačujejo, nimajo narodnih šol, nimajo narodnih uradov niti „omikovavnih ustanov“ od kterih odbor govori. Edino kar je deželni zbor letos Slovincem dovolil je vinorejska šola v Mariboru, pa ne slovenska, temuč nemška. Kje so dobički? Kje je škoda?

Čudni svétniki.

Nedavno je šel po časnikih glas, da se voditelji slovenskega naroda v neko zvezo stopili s stranko, katero zastopa „Vaterland“. Treba bo torej vsakako ogledati si stališče, katero je zauzela ta stranka gledé slovenskih teženj. Že večkrat omenjeni članek „Vaterlanda“ je naravnost posegel v naše zadeve in odkril svoje mnenje. Zatorej se nam ne zdi nikakor prekesno, ako še le zdaj spregovorimo o „Vat.“ članku; omenjeni dogovori slov. voditeljev so nam dali novega povoda za to. Še enkrat opomnimo, da je tudi graški „Volksblatt“ oni članek popolnoma ponatisnil.

Najprvje omenjeni sestavek uči, da so na Štirskem tri stranke: svobodoumna, udržna (konservativna) in slovenska, in je mnenja, ka ima udržna s slovensko mnogo sorodnosti, kar bi moglo obe zediniti v večih političkih vprašanjih; udržniki (konservativci) so si prisvojili pravične zahteve Slovencev. Kar z naglice iz raznih taborov zadoni klic „Slovensko“, kakor tudi soglasno zahtevanje slovenščine v uradu in učilnici. Ta klic je moral graške udržnike grozno v srce dirniti, tako da so v svojem organu tekoj ponatisnili, kar je pisal „Vaterland“ proti Slovincu. Nam ni več za nikakše besede prihajajoče iz nemškega ali nemškutarskega šatora, siti smo že njih slasti in strdi do čepa, ondi nismo prosili za svet, in gorje po nas, ako bi primorani bili tam iskati nam koristnega nauka. Sporazum je mahoma gotov, samo treba je dati in pustiti vsakemu svoje. Iz časnika „Vaterland“ nas previdno opomina pisec, ka ne bi presilno in preneglo segali v naravni razvitek slovenskega jezika. Dosle smo bolj pomisel imeli o državnih in narodnih načelih „Vaterlandovih“, toda toliko bezumen opomin kaže, ka njegovo vredništvo celo ne pozna našega jezika in njegovega razvoja; kaj takega je hudobno prezivanje mnogokrat že požvekanih zjedi, ktere košejo tisočletni sovražniki ne znajoči niti nas, niti našega prekrasnega jezika; našemu jeziku druga ni treba, nego da se sme postaviti na svoje častno od stvarnika mu odmerjeno mesto, namreč v javno življenje, v urad in učilnico na Slovenskem, in glavobol vam, možje „Vaterlanda“ et consortes, neha o njegovem razvijanju, tudi nikakega kvara vi ne strpite, akoravno se zgodi proti vašim šepavim domnevam in plesnivim presodam; naš jezik je bil že naravno razvit, kedar še vaši praotčje niso mogli pisati v svojem jeziku. Ali menda mislite razvoj, kakor je učinjen v nemščini, ka bi bralce nemških tiskopisov, če ne bi znal drugih jezikov, ne izhajal s slovarjem nosečim prek 20.000 inojezičnic. Bodi Vam tak Vaš razvoj na diko, nam za kaj takega ni mar, mi se poprek ne skrbimo za razvoj Vašega jezika, bodi si naraven, nenaraven, posnemaven ali opičen, držeči se načela: kder te ne srbi, ondi se ne čohliji, — če bi se utegnolo kaj napačnega javiti, bodemo je sami brez vašega skrbstva poščigetali. — Dalje piše „Vaterland“: „naše mnenje je, ka se mora unaknoti marsiktero preseganje nemškega življa, slovenskemu življu pa naravnoč prisoditi marsiktero pravo; kar pa se tiče jezika samega po sebi, zavarujemo se proti omenjeni naredbi (slovenskih taborov?); ravno tako se zavarujemo nadalje proti temu, ka bi Slovenci jednostrano imeli pravico določiti mero in mejo jezиковega posilja“. Po tem se priznava, ka je nemštvo segalo v naše pravice, in ka je treba marsikaj povrniti Slovincem. Kaj pa tako brbranje pomeni, nekaj ali preba naj se prisodi Slovincem, kar si je nemški živelj po krivici prilastil? je li to krščansko načelo? Pojasnimo to v priliki. Nekdo je po krivičnem rabil dolga leta četiri petine mojega zemljišča in si ga svojil, vendar po okolnostih prisiljen priznava, ka mi je krivico delal; je li dolžen samo nekaj pravice posestniku ne samo prisoditi, nego resnično povrniti? Poznamo stavega lesjaka ognenega v krščansko bundo, ter žvečočega žilavi stavek: po-božnost je na vse koristna; s takim krščanstvom krmi svoje rojake, ako jim tekne, mi se klanjamo čistim vodilom krščanskim, nikar onim, ki kujó drugim spono, da sami lahko brez ovir in udobno plešo, kakor jim najbolje godi.

Potem se drzne pisac sodbo izreči o nesposobnosti našega jezika, kar enač v vrednosti Nordovi izreki; taka predrznost preseza vsako tenjo najčiplejše čednosti in dostojnosti. Pravica o tem soditi ide prvim veljekom, kteri so do dna preamali jezikov zaklad, p. Miklošiču, Cafovi in vrstnim pisateljem, nikar pa slepostrastnemu dopisunu nemškega časništva, katero nam je brez iznimke sovražno. Te bire bitja niti ne senjajo, ka že toliko let se izdava zakonik v slovenskem jeziku, ka imamo pravniške nazivje od 1850. leta, ka štejemo od 1848. l. po več časnikov raznega zadržaja, ka prihaja vsako leto po več knjig na svetlo, posebno v novejši dobi to pospešujeta Matica in mohorsko društvo itd.; ako v njihovih glavicah ni sposobnosti, toraj krivijo nedolžni jezik. Je li hrvaški jezik sposoben za učilnice in pisarnice, kdo more isto odrekati slovenskemu? Samo naj se veli, vrediti si, kakor imajo drugi narodi, svoj jezik v urad in učilnice, ugle-date krasnega in krepkega mladenča častno se obnašajočega; ali menite, ka samo brodarji in mornarji vedo plavati? Neče nam se tudi pravica določevati, kde in na koliko bi se naj uvedla slovenščina; odtod se lešči, ka si tu-jec svoji pravo naš kruh nam rezati v našem hramu, — stara navada železna srajca; kako belno bi vi gledali in na ped široko zijali, če bi postavimo severni stric vam na vašem nemškem Štirskem od vas pridelani kruh delil, to je odmerjal v uradu in učilnicah, koliko nemščine smete rabiti, ostalo pa bi si pridržal za ruščino? Nauk: česar ne želiš itd.

Nekaj pisalec blebeče o jezиковem posilji. Ni li najgrozovitnejše posilje za Slovence po vsem Slovenskem nemščina v javnosti in zavodih kljubu cesarjevi besedi? Je li posilje, ako imate v Gradci nemščino v vseh uradih in pisarnicah? Samo sebi svojite pečenko, kaj pa nam mečete? Nekaj zdrave pameti in popolno pravičnost, pa ne bote neumnosti in krivičnosti trobili po svetu na velikansko si sramoto. — Dopisunu v „Vaterland-u“ ni po godu ločitev slovenskega Štirskega, kdo pa nas je na to prisilil? Ni li krivica mnoga stoletja nas tlačeca in prikrajšanje naših pravic? Dolžniku navadno tudi ni po volji, ako pride posodnik po svoje petice, toda vsak ima pravico na svoje blago brez ozira, bodi si komu povoljno ali nepovoljno. Vi bi radi napravili kakor težaki v vinogradu hoteči si prisvojiti gospodarjevo gorico, mi le svoje zahtevamo, za vaše pa ne maramo. Razlog navaja pisalec tale: ker po takem bi se zrušil še trdno v svojih temeljih in v pravu stoječi hram, in ostalim 800.000 Štircem bi se krivica zgodila, kateri po pravici morejo zahtevati celokupnost dežele. Morebiti se še spominjate, kaj se je pripetilo na Laškem, vprvič se je odrgalo Milansko in izročilo sovražniku, drugič po zmagalni bitvi pa je šlo Beneško, strašno drago Beneško, pomislite samo na Verono itd., zopet sovražniku v ščepee; kak dobiček pa nese Avstriji Ogrsko v sedanjem položaji? Slovensko ne išče svojega popečiteljstva, ne vojske, ne odposlanstva, nima svojega težišča izven države, nego hoče biti avstrijska pokrajina s c. k. namestnikom, cesar naj bo gospod „Slovenskega“. Pravi se, ka je Štirsko hram na trdnih temeljih in na pravu stoječi. Tako nemški udružniki za-se, mi Slovenci pa bi po priliki tako-le govorili: Štirsko je podobno hramu, v katerem živeti dve bitji, večje in manjše, obema je trošiti iz iste posode, večje odmeta manjše, ter se krepi in debeli, manjše pa hira in peša, slabost in slokost mu pretiti s pogubo. V stavopisji se mi zdi pisec naznanivši 800.000 Nemcev podoben Magjarom; njihov menda za svoje dobe največji rodoljub Vešelenji N. naštel je okoli 1843. leta 4.600.000 Magjarov, sedanji Magjari in magjaroni pa po vsi sili trdijo, česar sem se na Ogerskem sam prepričal, ka je Magjarov 8 milijonov. Kako bi to mogoče bilo od onega časa; v toliki razmeri se ljudstvo ne množi, in Henri Martin piše o Magjarih, ka se jim godi v množenju in zakonskem blagoslovu kakor Turkom, ki dan na dan pojemljejo. Magjarski zakonci, kar sami priznavajo, spravijo navadno samo eno devče na beli svet, odkod tolika pomnožitev, če iz dvojice postane samo eden odvetek? Po takem se ugonobi magjarski narod sam; na Erdeljskem še je poprek v navadi dvosostavje, to je materini milosti še se rači dvakrat poroditi. Iz tega lahko razumevamo, zakaj toliko strastno sili na magjarjenje drugih še neskrvarjenih narodov, da bi se namreč po njih množili, toda s časoma spačijo tudi te, in tako mora po letih konec biti magjarstvu in drugim z njimi se pomešavšim narodom. Kdo je do zdaj štel 800.000 Nemcev na Štirskem? Imajo li taki možje palec debelo mrežo na očeh, ali je toliko moti skrajna hudoba? Sekovski duhovniški imenik kaže 1867. leta 712.000 katoličanov in blizo 4000 protestantov, vseh tedaj 716.000, odšteti bi se moralo okoli 25.000 Slovencev na naši meji in v Gradci živočih; labodske vladikovine duh. imenik pa priča, ka je 428.000 vladikovincanov, odšteje li se 10.000 Nemcev, ostane 418.000 Slovencev in onih 25.000, tedaj po priliki 443.000 Slovencev, in blizo 700.000 Nemcev. Pisatelj hvali Belkredijevo upravo, svobodno mu, mi nismo imeli upanja na zboljšek od onod, od koder smo dobili za namestnika bivšega popečitelja redarstva za Šmerlinga.

V obliki bratovskega opomina nas pisatelj zagotavlja, ka nam roko podajo nemški udružniki, ako pre neopravičene presege drugod zavrnevo v pravni kolobar, to je po našem, ako bi nadalje ostali božji voleki in pokorni sluge nemških strank, kakor je ravno ktera na krmilu, ako si gojimo in obrazujemo svoj jezik, razumi, na paši, v zapečku in kedar vam gorice obdelujemo, v uradu, učilnici in javnem društvenem življenji pa bi se naj bahata nemščina radovala; ako prave slovenske šege gojimo, namreč da se klanjamo nemškemu gospodstvu in mu pete ližemo. Naučili smo se v tisoč letih sladkosti in ugodnosti vašega sočutja in prijateljstva, vaše prijaznosti in dobrotnosti do nas, celo nizko ste nas že zivali, zahvaljujemo se pristrčno za vašo prekrščansko prijateljsko ponudbo. Odmeknejo pa nam roko, ako nam je naš jezik malik. Komu pa je jezik večji malik? mi ga zahtevamo po vsi pravici v svoji domovini, da se narod v njem in po njem omikuje, vi pa vse inorodno žeročega bolvana silite drugim narodom — vedite, ka ni več deca narod, kateremu toliko abptne neslanosti oponašate. Brez ovinkov nam povemo, ka, če že bi treba bilo rokovati se, pristopili bi rajše k svobodoumnikom, nego li k udružnikom; teh dobrote in grenke nasledke že čutimo kar smo si sosedje v Evropi, oni pa imajo zmes dosti napredovalnega in umnega, kar osvobaja človeštvo iz privajene pa pogubne mračnosti. Končno še pristavljate, ka mrzost med Nemci in Slovenci v zboru, kot spoznavalci iste cerkve edino zaradi narodnosti in jezika, nasprotuje krščanstvu, mori njegov duh in ljubezen; kdo pa je temu povod in tudi vzrok? Nemška stranka kaže, ka ne priznava kršćanskih načel; smo li mi vam krivico delali, ali vi nam, basen o volku in jagneti vam je znana? Krščanstvo nosi na zastavi zapisano geslo: pravičnost, in kdor tega ne priznava, njegovo skazikršćanstvo je lagoše od turstva, stokrat rajše se pogajam s pravičnim inovernikom, nego s krivičnim krščanom. Tako mi pojmino sosedne razmere. — Srečno vi, srečno mi!

Finance in kupčija v Srbiji.

(Dalje.)

Davek se plačuje v dveh letnih obrokih, na sv. Jurija dan (21. apr. st. kl.) in pa na sv. Demetrija dan (26. nov. st. kl.) in sicer se odštevajo krajnemu sodniku. Ta izročča denarje okrajnim sodnijam, te zopet okrožnim blagajnicam, od koder se pošiljajo finančnemu ministerstvu. — Že v deželni skupščini 1848. leta se je tirjalo od kneza, naj bi se odpravilo tedanje na-

dačevanje in naj bi se upeljal gruntni davek primeren večini in kakovosti zemljišnega posestva. Takrat že se je bilo „svojeto“ naročilo, naj izdela osnovo dotične postave, vendar ni bilo to vprašanje še rešeno, ko je 10 let kasneje knez Miloš prevzel srbsko vlado. (Tkalc.)

V prvi skupščini, katero je knez Mihajlo avgusta 1861 sklical v Kragujevac, predložilo je njegovo popečiteljstvo poleg drugih važnih postavnih osnov, ktere so stvarile podlago novemu javnemu pravu v Srbiji, tudi novo postavo o nadačevanju.

Ta predlog je vzbudil prav burno besedovanje, konečno se je sprejel z veliko večino. Mesto davka, kateri se je dozdej plačeval od glave, imel je po novi postavi davek zadeti vsacega negledé na njegovo društveno stanje, ampak samo po okolščinah premoženja in dohodkov. V prvi vrsti se je novi davek pobiral od nepremakljivega posestva, zemljišč, poslopj, fabrik itd., potem od dohodkov iz premakljivega imetja, od zaslužkov pri obrtniji in kupčiji, od hišnih najemnin, od obresti, od uradniških plačil itd. Vsi razredi društveni: duhovniki, menihi (kaludjerji), uradniki, župani, učitelji, delavci, potem cerkve, samostani, privatni in dobrodejni zavodi, srenjska posestva, kupčijske in obrtnijske družbe itd., celo knez ima po tej postavi od svojega privatnega premoženja davek plačevati. Vsi nadačenci so se razdelili v 6 razredov, in je vsaka 3 leta razreditev ponoviti.

Spomočjo te na najširši podlagi upeljane dohodnine so si obetali ne le izdatno povekšati državne dohodke, ampak ž njo tudi ustreči tirjatvam narodno gospodarske pravičnosti. Javno mnenje pa, ki se v podonavskih deželah bolj kakor kje drugje ustavlja vsaki novariji, v kratkem se je negledé na dovoljenje skupščine skoraj soglasno proti dejanski izpeljavi nove postave o davkih oglasilo. Časopisi in vladni ljudje so zastoj učili. Župani, popi in kaptani, ki so hoteli razjasnovati in po domače razložiti, kako koristna je nova naredba za posamezne in za državo, niso mogli v krajnih zborih prodreti. Nezadovoljnost je bila tako soglasna, da je morala vlada komaj skleneno postavo preklicati in ob moč deti. Ko je knez Mihajlo leta 1864 odpiral deželno skupščino, izrekel je v svojem govoru, da obžaluje ovre, ktera je našla nova dačna postava in je posebno povdarjal, kako potreba je kako drugače prestrojiti in popraviti veljavno nadačevanje. Finančni minister Cukić je predložil potem skupščini črtež, po katerem naj bi se povekšalo število onih, ki davke plačujejo, in tako tudi državni dohodki. Glavne poteze tega črteža so: Vsaka obdačena glava, t. j. vsak 18 let star posestnik, kupec in obrtnik ali kdor še kako drugače samostojno svojo rodovino izdržuje, plača 12 1/2 gld. a. v. poreza. Polovica tega denarja je plačana kot davek od glave, druga polovica pa od premoženja. Kakor prej se tudi zdaj ves znesek davka po številu glav nalaga srenjam. Med posamezne pa se davek razdeljuje v javnem zboru pod predsedstvom „kmeta“ (župana) v pričo odbornikov in z dovoljenjem pomirnih sodnij in z ozirom na to, kaj kdo premore. Tako je nastalo po vaseh 3—10, po mestih 10—20 in v Belemgradu 32 dačnih razredov. Neoznjeni možje, ako že ne plačujejo davka od svojega dohodka plačujejo 1—4 gld. Tudi pastirski cigani morajo precej plačevati, da bi se navadili stoječega življenja. Mož plača na leto 9 2/3, mladi ljudje med 14 in 20 letom 3 gld., otroci po 2 gld. Vsak Srb, tudi duhovnik, uradnik in učitelj mora davek plačevati. Oproščeno je le niže duhovstvo, vojaki stoječe vojske in krajni sodniki — kot povračilo za njih neplačano službo — četrti, šesti, osmi, deseti tovariš hišne zadruge, starčki, maloletni, bolehave, jetniki in oni, ki živé na tujem, če nimajo velicega premoženja v Srbiji. Novo sprejeti državljani so oproščeni dve leti, novozaročeni pol leta. Neposreden davek je prinesel leta 1866: 16,190.000 pijastrov dohodka. (Dalje prih.)

Postava 5. decembra 1868.

Ktera vredeje brambovsko dolžnost po deželah v drž. zboru zastopanih.

Čl. 1. Kako se ima spolnovati brambovska dolžnost določuje sledeča postava.

Čl. 2. Pričujoča postava zadobi svojo veljavo dne, ktereга se razglaši in je veljavna z vsemi priboljški, naštetimi v §. 21 do 29 (incl.) tudi za one, ki že sedaj služijo v stoječi ali pa v pomorski vojski, samo s tem pridržkom, da se smejo z ozirom na težave prehoda pri orožjih leta 1865 in 1866 potrjeni še le leta 1870 prestaviti v reservo, ko bi to namreč za neobhodno potrebno spoznal državni vojni minister s porazumljenjem s deželnim brambovskim ministrom. Zato pa bodo taki vojaki za časa njih službe v rezervi oproščeni vsake vojaške vaje.

Čl. 3. Izjeme in priboljški, kar jih ima gledé brambovske dolžnosti tržaško mesto in okolica, devljejo se s tem ob moč.

Brambovski dolžnosti podvrženi, a dozdej vojaške službe popolnoma oproščeni v nekdanjem okrožji Kotorskem in na kopni deželi nekdanjega okrožja Dobrovniškega Dalmatinskega kraljestva imajo odsihmal zadostovati svoji brambovski dolžnosti le v deželni brambi.

Organizacijo in prabo po sedanji postavi brambovski dolžnosti podvrženih mož na Tiroljskem in Vorarlberškem, kar jih bo ostajalo čez polnlovski polek, kakor tudi službovanje v deželni brambi teh dežel bo natančneje določilo deželno postavodajstvo.

Čl. 4. One osebe, ki so se pred veljavo te postave v smislu zaukaza 21. febr. 1856 od vojašćine odkupili in se je odkupnina od njih sprejela, popolnoma so oproščeni vsake vojaške službe.

Čl. 5. Ko bi žugala nevarna vojska in bi ne bilo izpolnjeno predpisano število stoječe in pomorske vojske, morejo se po razmeri starosti k službi v rezervi ali v deželni brambi poklicati vsi oni, ki so bili po dosedanji brambovski postavi vojaštvu podvrženi in so tudi prišli k novačeni, a se niso potrdili med vojake, če niso še dovršili 32. leta svojega življenja.

Čl. 6. Pričenši dne, ko veljavo zadobi ta postava, ne sme se nihče

več na telesu kaznovati ali v železje vklepati, niti v stoječi, niti v pomorski vojski, niti v deželni brambi.

Čl. 7. Gledé kazni, ki se imajo po pričujoči postavi določevati, dostaja se postopanje, sodba in izvršitev političnih uradnij po predpisih, ki so jim dani o političnem kazenskem uradovanju.

Čl. 8. Moj minister za deželno brambo ima v porazumljenji z državnim vojnim ministrom izdati potrebne zaukaze, po katerih naj se ta postava izvršuje.

V Budi, 5. decembra 1868.

Franc Jozef I. r.

(Podpisi odgovornih ministrov.)

Iz časopisja.

Pod sicer nespodobnim naslovom: „Nemčija“ prinaša „A. A. Ztg.“ sledeči dopis s Krasa: „Trst obdaja ozek pas čitalnic, katerih dve tako rekoč sredo v mesto segati. Te čitalnice imajo pomen trdnjav avstrijskega južnega slovanstva proti pohlepnosti italijanskega življa. Čitalnice so prav za prav le bralna društva, kjer se Slovani k družabnim veselicam shajajo; te veselice so narodni plesi, narodno petje, predstave v narodnem jeziku itd. V naši okolici pa imajo pomen političnih zborov, ki imajo braniti narodno samostalnost in avtonomijo. Agenti tržaškega municipija so v celi tržaški okolici, ki šteje nad 30.000 prebivalcev, komaj dobili 3—400 podpisov za protest, ki zagovarja, da naj tudi v prihodnje okolica združena ostane z mestom, in izrekoma se je moral še protestu prideti pogoj „pod avstrijskim žezlom“, sicer bi se ti ne bili hoteli podpisati. Zadnjega zbora okoličanov v krasnih prostorih Ferdinandišča na holmcu mestne hoste, ktero so meščani imeli dozdat za svoj izključljiv „elizij“, pa se je vdeležilo nad 2000 oseb najbližje okolice. Okolo tržaške italijanske kolonije se je napravila nepretrgana slovanska protipeza, ki od Soče poleg Save sega v Hrvaško in globoko v Dalmacijo, ktera ima v julijskih planinah, v kapeljskem in velebiškem pogorji in pa v kimirskih planinah svoje naravne trdnjave. S tem malim, kar je zadnji čas mesto okolici privolilo, ne da se gibanje več potlačiti. Velika večina okoličanov vsakako tirja, da se loči od mesta. Italijanski živelj v Trstu, omejen na mali košček obrežja, in obdan od ene strani od morja, in okolo in okolo od gorá, je zdaj popolnoma osamljen. Če se torej še zmerom sanja italijanizmom, da bodo prerinili italijanske meje do Postojne, ni to družega nego prazna fraza. Kako so italijanizimi v Trstu razkačeni proti slovanski protipezi v okolici, kazali so njih kliči: „Morte a Nabergoi.“ Tako namreč se imenuje O'Connell Slovencev v okolici. Vendar bi jaz Italijanom ne svetoval, še enkrat s silo lotiti se Slovencev. Ti stojé sploh popolnoma na postavnih tleh in dozdat ni bilo v okolici še nobenega nereda, v Trstu pa se je bil pred nekaterimi dnevi napravil velik škandal in se pokazala vsa surova živinost proti nedolžnemu vredniku uradnega časnika. Dokler bodo tržaški italijanizimi svojo veliko civilizacijo tako dokazovali, ne smejo se nadejati, da bi si na Krasu pridobivali podpornikov in prijateljev.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 9. dec. J. R. (Naša ubožnica, dr. Stöckl; želja.) Naše mesto ima v karlovschem predmestji šte. 4. ubožnico, v ktero se prejemajo ljubljanski ubožci obojega spola in imajo v njej stanovanje do smrti. Osoda teh stanovalcev ni kaj vesela, in to še posebno v boleznih, kjer se ubožci kolikor mogoče drug družega ogibljejo. Tudi ni nobenega pravega oskrbnika v tem zavodu. Nedavnaj so tri osebe v omenjeni ubožnici brez vse pomoči dušne ali telesne umrle. Pisalec tega se je te dni osebno prepričal, kako je v tej hiši s zdravilstvom preskrbljeno. Hišni zdravnik je g. dr. vitez Stöckl. Čemu g. doktor nosi to ime, jaz ne vem, morebiti on sam ne, bolnikov vsaj ne obiskuje. Neka oseba namreč že več tednov bolna leži v ljubljanski ubožnici, a skušeni g. hišni zdravnik ne vé zanj. — Ker zdaj je lovski čas, je bolj prijetno zajce in jerebice streljati, kakor pa berače zdraviti. Mi smo prisiljeni slavnega in skrbnega g. dr. vprašati: Kako on more kot vodja ljubljanskih humanitetnih zavodov in še posebno kakor hišni zdravnik omenjene ubožnice tako popolno prezirati svojo dolžnost in pozabljati na bolnike v njih naj več revščini in boleznih? Graf Oerindur, erkläret mir diesen Zwiespalt der Natur. — Dvema službama zadostiti, navadnemu človeku ni moč! Mi svetujemo tedaj: Gospod dr. vitez Emil Stöckel, ki tudi ni copernik, tedaj tudi ne mora vsemu kaj, turnarjem, lovu in zdravilstvu, naj bi odložil eno pezo, kar bi mu tudi k zdravju jako teknilo in hasnilo.

Splošna želja vseh sprevidnih meščanov je: da bi se zboljšalo, kar je slabega, tedaj da bi zdravniško službo v imenovani ljublj., ubožnici dobil zdravnik, kateri bi bolj gledal na bolnike kakor pa na svoj kratek čas. Prva dolžnost zdravnika naj bo: oskrbeti bolnika in potem, ako mu vreme dopušča, naj gre še le turnat, zajce in jerebice streljat, in če mu še kaj več časa ostane tudi v tarčo pucat.

Našemu mestnemu poglavarstvu pa bi dal dober svet: Naj bi se potruditi blagovolilo ljublj. ubožnico prestativiti v hišo zavetja, in ne pustiti da bi še dalje ostala mučilnica ubogim prebivalcem. Naj bolje pa bi bilo, ako bi že zaradi hišnega reda in oskrbovanja bolnikov se izročil zavod usmiljenim sestram, ktere že mnogo let v občno zahvalo skrbno opravljajo službo postrežbe bolnikov v ljubljanski veliki bolnišnici.

Iz Žavca. 9. dec. (Čitalnica). [Izv. dop.] Odkar se je železnica proti jugu odprla in so grajščine svoje pravice izgubile, je kakor v drugih tudi v našem sicer prijaznem trgu življenje nekako samotno postalo. Vendar človek že od stvarnika na društvo navezan, išče si tovaršije in tudi mi smo se pretečene zime zbirali kot strelci in smo s pušicami strelali v tarčo. To sicer zasebno društvo nam je marsikter vesel večer prineslo; bilo je pa

tudi povod k napravi čitalnice. Včeraj na večer smo se zbrali po navadi v dvorani našega g. župana in g. Karol Žuža stavi predlog: Naj bi se osnovalo bralno društvo in naj se z novim letom naroči več slovenskih in tudi narodno reč zastopajočih nemških listov, kajti če tudi je veliko naših tržanov vpisanih med ude Celjske čitalnice, vendar dobička nimajo, ker se v kratkih zimskih večerih veselic težko vdeležujejo. Podpira se sicer narodna reč, pa ona bi se med nami krepkejše razcvetala, ko bi doma potrebno društvo imeli in k temu nam še političnega dovoljenja treba ni. — Drugi član pa nagovori pričujoče blizo tako-le: Častita g., znano Vam je, kako naši sovravniki po nas prežijo in nas od vseh strani opazujejo, ter bi nas radi, ako le koliko mogoče v žlici vode utopili. Bati se je, da ako bi se mi tudi v najblažjem namenu zbirali, slovenske liste čitali in se po domače o naši domovini in naših potrebah pogovarjali, da bi nam kdo krivih misel ne podtikal, saj vemo, kako nas posebno nemskutarski Celjani s panslavizmom pitajo. Laže kakor v drugih bi se v našem čisto narodnem trgu čitalnica ko javno društvo ustanovila, blagi g. župan Anton Žuža nam brezplačno pustiti svojo dvorano, gg. tržani ste izurjeni pevci, nam bote lahko večkrat ktero zakročili in časopisov si bomo naročili, kateri bodo Slovenijo zastopali, pa tudi ne bodo veri nasprotni, ker mi hočemo biti liberalni v pravem pomenu. Do zdaj se je tudi med nami rada nahajala le „Tagesposta“, „Presse“, ali drugi listi enake vrste, kateri nam nasprotujejo. Naj bi se nihče od teh zapeljati ne dal, jih hočemo popustiti, dobre podpirati in se v resnici vsestransko prav izobraziti, da ne bomo podlaga tujevci peti. In k temu si posebno ti prijazni Žavec poklican, saj se z veseljem še vsi spominjamo 6. sept. slovesnosti najsijajnejšega med slov. tabori. — Zato napravimo čitalnico ko javno društvo, da nam nihče zakotnih namenov podtikati mogel ne bo. (Živio!) Predlog je obveljal in izvolila sta se g. Hausenbihler za načelnika in g. Karol Žuža za namestnika, da potrebno k izpeljavi tega sklepa storita. Zeleti je zdaj, de bi vsi naši gg. sosedni duhovni in drugi izobraženi pristopili, pa da bi se tudi pošteni kmetje pridružili, ker dokler narodni duh vsake hiše ne prešine, je naš trud zastoj. Nadejamo se pa tudi, da nas bodo vsi domorodni Celjani, Vrančani in drugi zvesto podpirali! .n.

Iz Hrvaškega, 9. dec. [Izv. dop.] Kader Hrvatstvu živinče pogine, ima za to olepševalen izraz, ter reče, da je parnulo, t. j. da je para ali po naše živinska duša iz njega izhlapnila. Tega olepševalnega izraza se hočem tudi jaz za smrt „Hrvatskih Novin“ upotrebiti, ter reči, da so zadnji dan meseca novembra izparnule. Kakoršno življenje takošna smrt. One niso poginile, kakor pogine junak, na bojnem polji, slavno in častno, ampak, dasiravno komaj leto stare, vzeli jih je marazmus senilis. Ne ene tiskovne pravde niso imele, njih vrednik se ni preganjal in zapiral, njih kajcija se ni rušila, da! podpora so imele iz državne blagajne, protekcijo najviših vladinih krogov, celo dvorski svetovalci so za nje pisali, pa vendar so morale parnuti. Škoda, da v Zagrebu nimajo enterprise de pompe funebre, pri tem aristokratskem mrliči bi se bilo moglo kaj zaslužiti, tako so pa sine luce et cruce v zadnjem listu same sebi requiescat pele. Naš narod ima v izobilju zdravih in krepkih pregovorov, ktere kot prave filozofične reke v poedinih pripetljajih vupotrebljava. Eden takih narodnih pregovorov pravi: lahko onemu, ki ima srbljivo kožo, pa dolge nogte! En tak dolgi nogt so bile pokojne „Hrvatske Novine“ na hlastni magjaronski roki. Kjer god je bilo kaj za počohati, tu so one kot pokorna služabnica svoj posel krvavo vršavale. Svet se čudi, kako da so Magjaroni ta svoj Leiborgan umreti pustili! Ali mu res ni bilo več pomoči, ali je tako hudo vročen bil, kaj li? Eni pravijo, da jim ga odsihmal ni več treba, ker so svoje namene dosegli; drugi pa zopet pravijo, da so stroški radi pomanjkanja naročnikov na magjaronskem žepu hudodu pulili. Obljubile so sicer v zadnjem listu, da bodo po novem letu zopet od smrti vstale, in sicer v sijajnem svitu kot zmagovalke narodnjaške upornosti. Mi smo neverni Tomaži, ter tega ne bodemo preje verjeli, preden ne bodemo zopet njih strupene nogte po naših narodnih ranah broditli čutili. Zdaj je sama edina „Agramerica“ še, ki od Magjaronov žold vleče. „Agramerico“ bere najraje zagrebški filister, in pa graničarski oficir. Zagrebško filistejstvo jo bo še za naprej bralo. graničarsko oficirstvo, pa odkar za Honvede piše, gotovo ne več. Graničarska antagonija proti Magjaronom je historična, in iz tega se more to zaključiti, da bo novo leto v broji naročnikov Agrameričnih velik diskonto naredilo.

Vol, ki se bo pri instalaciji banovi pekel, se boje že pita na Lužnici. Magjaroni se nadejajo, da bo po banovi instalaciji, in po ustrojenji banske vlade na Hrvaškem samo ena čreda in en pastir. Kako bi to lepo bilo, če bi res bilo! Ko je bog zverine pred sebe poklical in vsako prašal, kaj bi rada bila, se je boje prvi volk oglasil, ter rekel, da bi bil rad mesar, za njim je kozel pred boga skočil, ter rekel, da bi bil rad vrtnar, in tako je šlo po redu naprej. Nazadnje je stopil še Magjaron pred boga, ter rekel, da bi bil najraje hrvaški ban, ker je za to, kakor nalašč vstvarjen. Bog volku mesarstva in kozlu vrtnarstva ni dovolil, in le kradimice in tihotapno se teh njima prepovedanih rokodelstev lotita. Ravno taka je tudi z Magjaronom; tudi njemu ni bog hrvaško banstvo kot rokodelstvo izročil, pa vendar se ga včasih loti. Nobeden ne bi verjel, kako je to ugodno, biti hrvaški ban. Naš narod pravi: ban ga pije svaki dan! in s tem hoče reči, kako lepo mu je! Do zdaj je Magjaronom še vse po godu šlo, samo deficit v proračunu magjarske krone za leto 1869. jih malo vznemiruje, kajti oni so obečavali narodu male davke in ceno življenja, pa bo le narobe. Pa kako se da za najgrjo stvar lepa beseda naiti, kako se ne bi tudi za večje davke in dražje življenje mogel tehten izgovor najti! Le tako naprej.

V Pragi, 8. dec. [Izv. dop.] Pri nas v Pragi so vsi dnevi v politični zadevi enaki; le malokdaj se prigodi kaj posebnega, kar bi moglo le za kratek čas motiti enoličnost našega življenja. Prepovedi vseh baž, včasih so naravnost smešne, so že tako navadne, da se malokdo zmeni o njih. Obsojenjega enega ali družega žurnalista, ali sploh kacega družega političnega hudodelca, so na dnevnem redu. Kazen zmerom enako ostra, samo strast državnega pravnika zmerom bolje raste. Kako daleč smo že prišli, naj Vam

sledeči faktum dokaže, ki se je dogodil včeraj pri deželni sodnji. Državni pravnik je namreč menil, da mu ni treba natančno pričati krivice zatočenca, ker da je kriv, že iz tega sledi, da ga toži deželna sodnja, in ker je na krivico obtoženca prisegel plačani „spitzel“ (poprej krojač); in predložil je 10 let težkega zapora. Ravvalo se je namreč o veliki izdaji. Tako mirno in lahko je to izgovoril, da se mu je videlo, da mu pride iz srea.

Ena najnovejših prepoved je bila ta, da zbor osrednjega odbora česko-moravskih založnic ne sme biti javen. (Izjemni stan!) Ta prepoved pa ni imela nikakoršnega upliva na imenovani zbor, kajti rešile so se vse točke ravno tako, kakor bi se bile brez prepovedi. Zbor česko-moravskih založnic se je sešel v nedeljo dopoldne v staromeški radnici. Zbralo se je okolo 200 udov, ki so zastopali založne vseh krajev českih in moravskih.

Sklenilo se je, da se iz založnic osnova kreditna banka za Česko in Moravsko, in volilo se je 12 odbornikov za opravnih odbor. Točka, ali naj bi osredni odbor česko-moravskih založnic še obstal, se je pritrjalno rešila in pridjal se je staremu odboru, ki je obstal z gg. Novotný, Škrejšovský, Srnec in Bursika še g. Šimaček.

Koliko koristi imajo na sebi založne, in kako se njih korist pri nas pozna, naj Vam kaže to, da je skoraj v vsacem večem mestu ali trgu na Českem in Moravskem ena založna, in ker še niso, se bodo v kratkem osnovala. Koliko pripomorejo za povzdigo trgovstva, ni treba dokazovati. In zdaj bo zletel z njih nov feniks, ki je, smem reči, najvažnejši pomenljivosti, namreč obrtnijska banka. Ona ni le za obrtništvo, ampak tudi za naš narod pomenljiva, ker bo ta zavod čisto česki, obravnavni jezik česki, akoravno ne izključivo.

H koncu naj Vam še nekaj povem, o kandidatnem listku naših nasprotnikov k prihodnjim volitvam v mestni odbor. Oni priporočajo namreč svoje kandidate v korist — občine in — nemštva. V korist občine namreč zaradi Vam že znanih finančnih zadev, in v korist nemštva, da bi si to pridobilo več zastopnikov v mestnem odboru, „ker vsakdo mora čutiti, kako težilna je zginljiva manjšina naših zastopnikov“. Kaj pa naš deželni zbor? — S tem priporočilom pa vendar mislim, da ni hotla slavna kazino pridobiti si volilcev iz naše narodne strani, da bi jim pomagali nemštvo povzdigovati. Malo dalje vendar mislijo naši kulturonošci.

Politični razgled.

Zbornica poslancev je 10. t. m. zopet jela zborovati. Dnevni je red je bil brez vse važnosti, zanimivo pa je bilo, kar se je zbornici izročilo. Bil je to konec proračuna za leto 1869, osnova postave zaradi preostroja zemljišnega davka, končno prošnja deželne sodnje in Insbrodu, naj bi zbornica dovolila, da bi se smelo sodnijsko postopati proti poslancu Greuterju, ki je tožen zločina veležaljenja in kaljenja javnega miru. V zadnji zadevi se je izvolil kakor je že nekdanj pri enaki priliki zaradi poslancu Roserja odbor 9 udov, ki ima zbornici poročati in svetovati. H koncu se je brala interpelacija posl. Skeneja in tovarišev, ali je ministerstva volja še v tekoči seji predložiti kazenski pravilnik za vojaščino.

Državni zbor bo nadaljeval svoje posvetovanje do 20. t. m., potem pojdejo poslanci na božične in novoletne praznike, kateri se jim bodo do 12. januarja raztegnili. Nekteri se bodo pač s praznimi rokami v svoje domovine vrnili.

V „Corr.“ se piše iz Dunaja, da so se na cesarskem dvoru v Pešti prav resno posvetovali o českem pomirju in da se je dr. Giskra prav zamišljen vrnil na Dunaj. Večkrat je neki tudi cesar porabil priliko in izrekel svojo željo, da bi se brž ko brž storilo pomirje s Česko in Galicijo; tako je neki posebno govoril necemu poljskemu velikašu.

„Corresp.“ v očigled nemškega kričanja zaradi prihodnih praških volitev prav dobro jezike veže svojim nasprotnikom s številkami, ki so znane kot naj boljše dokazila. V svojem zadnjem listu je dokazala, da plačuje česki volilni odbor 91.300 gl., odbor nemške kasine pa le 28.000 gl. in kandidati kasinski plačujejo vsi vkup 7167 gl., česki narodni pa 16.524 gl. na leto.

Prvosednik ogerskega ministerstva grof Andrassy je dobil od Nj. veličanstva lastnoročno pismo, v katerem mu cesar za dosedanje njegovo delovanje prav živo izreka svojo zahvalo.

Deákove stranka bo napravila za prihodnje volitve stoječ odbor v Pešti, kateri bo imel nalogo z vseni udi in prijatelji te stranke po vsi deželi v vedni dotiki ostati in voditi gibanje pri volitvah. Levičnjaki pa so se resno sprili, celo se ne morejo zediniti o skupnem programu; kajti nekteri hočejo pomirje pripoznati, drugi pa o njem ničesar vedeti.

Ogerski državni zbor se je končal s slovesnim prestolnim govorom, kterege dunajski uradni list prinaša od besede do besede.

Kar se je toliko časa obetalo, a zopet zanikavalo, zgodilo se je zdaj: baron Bedeković je imenovan za ministra hrvaških zadev in je 9. t. m. v pričlo ministra Andrasija in Festetiča in drugih ogerskih odlikačev. Njegovemu veličanstvu prisegel prisego; tako je tudi Rauch zdaj določno postal ban hrvaški.

Z novim ministerstvom v Romaniji niso v Pešti nič zadovoljni. Pravijo, da ima le namen prostor ohraniti za prejšnjega ministra Bratiana, sicer pa se naprej nabira denar za orožje, in se sploh dalje oborožuje, in nedavno se je v ljudskem zboru izreкло, da se imajo agitacije na granici z vso silo nadaljevati. Tuje vlade hočejo zdaj v Romaniji tirjati, naj svojo armado zniža in se bodo pri tem opirali na protokol 11. febr. 1856. Ko bi pač pred svojimi vrati pometale!

Iz Bukaresta javlja telegraf: V postavodajnem zboru se je stavelo več interpelacij, ki so bile vse obrnne proti prejšnjemu ministerstvu.

Na interpelacijo zaradi upornih čet in zveze z Bolgarskem je odgovoril ministerstva predsednik, da sedanja vlada nima naloge zagovarjati prejšnjo, ali pa jej dajati spričevala; njen poklic je skrbeti za dobro upravo, a ne delati velike politike.

Iz Španije se poročajo novi neredi, kar ravno ne kaže o posebni zadovoljnosti s sedanjo vlado. Vendar pravijo novejši poročila, da se ni več bati, da bi se nemir ponavljal, ker je vse odstranjeno, kar bi to nevarnost delalo. Isabela si še zmerom nekoliko obeta, da se vrne na prestol. Na to jej odgovarja „Gaulois“: kralji, ktere so s puškami prepodili, morejo se morebiti zopet vrniti; oni pa, ktere so z metlami pregnali, nikdar se več ne vrnejo.

Razdvoj med Turčijo in Grčijo huje in huje narašča. Turčija je odposlala ultimatum, v katerem stavi svoje zadnje pogoje, naj Grčija ne podpira upornikov na Kreti. Ko bi v petih dneh ne bilo odgovora, prenehala bi diplomatska zveza nad tema državama. Brzjav je bil raznesel, da je posredovanju velevlasti obveljalo vso protečo nevarnost pomiriti. Najnovejši glasovi tega ne potrjujejo. Grčija namreč neki ne misli biti Turškim tirjavam po volji. Torej bomo morebiti v kratkem slišali, da je odpotoval turški poslanec iz Krete, in da je izvršila Turčija, kar je Grčiji zažugala. V prvi vrsti bi se zaprle turške luke grškem brodovju, v drugi vrsti bi morali Grki iz Turčijo; slednje pa ni tako razumeti, kakor da bi morali Grki res zapustiti turške dežele; ampak izgubili bodo le grški konsuli vse svoje pravice in bodo pripadali turškim sodnijam. Francija, Avstrija in Rusija neki pomirivno posredujejo; Anglija pa neki priganja Turčijo k ostrim korakom; sicer pa neki svetuje, naj se druge vlasti ne mešajo nad razdvojnika, ampak naj prepuste Turčiji, kako si bo vedela v Grčijo pomagati.

Pariški „Moniteur“ pripoveduje, da je grof Bismark tekoj ko je prišel v Berlin, obiskal poročnika francoskega, angleškega in ruskega in je v razgovoru izrekel svoje zaupanje, da se ohranijo dobre razmere, v katerih so zdaj velevlasti med seboj.

Iz Pariza se boj in bolj pozveda, kako se je vlada bala 3. dec. Ne le v Parizu in v bližnji okolici je moralo biti vojaštvo za vsak slučaj pripravljeno, tudi drugod po deželi je moralo vsak trenotek čakati, da bo treba stopati za bobnom. Vojaki, ki so bili v Chalonsu, morali so biti popolnoma obročeni, vsak pešec je dobil 40 patronov. Častniki so mislili, da jo bodo udarili preko Rene. Nekoliko dni pred „strašnim“ dnevom, ko se je bil Julesu Favru v Troyes-u napravil banket, razdelili so se med ondotne vojake patroni in nobeden se ni smel neoblečen vleči. — Kar se tiče volitev kaže se okraj za okrajem opozicijskega. Razen tega kosi še smrt med vladnimi prijatelji poslanci.

Razne stvari.

* († Slovenski poslanec kranjski.) Anton Kos, * prošt pri ljubljanskem stolnem kapitelju, generalvikar itd. je umrl 10. dan tega meseca v Ljubljani v 63. letu svoje starosti. Po smrti ranjkega škofa Wolf-a je stal Kos na čelu vodstva opravil ljubljanske škofije. Pred dvema leti je bil od narodne stranke postavljen za kandidata za okolico Kranj in Loko, kjer je bil z veliko večino voljen. V deželnem zboru Kranjskem se posvetovanj ni udeleževal, glasoval pak je vedno z narodnjaki. Čestitljivost njegovega značaja, njegovo dobrončnost in dobronost priznavajo tudi njegovi politični nasprotniki.

* (Katoliški duhovnik) nam v „Danici“ razlaga, da je beseda „klerikalen“ prav čestitljivo ime. Po tem pa nam očita, da tudi mi rabimo to besedo. Če g. pisatelj svoje vrste dobro bere, mora spredeti, da se očitanje obrača na njega nazaj. Sicer pa mu za vselej povem, da k „Danici“ ne bomo k spovedi hodili; kje nas lahko najde, kdor kaj od nas tirja, kaže vsak list na svojem čelu.

* (Iz ormuške okolice) se piše „Slov. Gospodarju“: Kar se letine tiče, so vina dobra — izvrstna. Samo naši manšetarji so nam vendar pa vinsko ceno pokvarili. Takovi manšetarji kupce slepijo, ubogemu vinarstvu posestniku kvar delajo, sami sebi pa sramoto. Čakajo kupce vsak dan na kolodvoru in še večkrat jih kdo jako za norca ima. Tako naj omenim dogodbe, kar sem sam slišal. Po poslu pridem z mojim vinom na kolodvor, ko ura 11 odbije. Radoveden, kdo bo se z vlakom dopeljal, kateri je že žvižgal, stopim tudi jaz pred kolodvor. Skoči neki manšetar, koji bolj razume konje česati, kakor kaj drugega — k nekemu židu, ki je iz kolodvora došel — mu poljubi roko, in po nemški včasne: „I bit mein Herr n, sans ani Beinkaufar? — Žid mu potem odgovori: „Ja mein Freund sein mir“. Med besedovanjem iz kolodvora se obadva izgubita. Svoje posele potem opravim ter se vrnem domu. Zapazim, da se manšetar in žid jako pri gostilnici z besedami tepeta. Pristopim bliže, ter vidim, da je žid manšetarja le za nos vodil in se mu na kolodvoru lepo zlagal. Manšetar odstopivši je kazal židu pest in rekel; „Dieses jud, tes sein a lump!“ In na take može nam vedno kažejo naši nasprotniki, kedar hočejo pobiti tirjave po zedinjenji vseh Slovencev.

* (Slovenski poslanec štajerski) g. dr. Mat. Prelog je nevarno zbolel.

* (Brat grofa Beusta) je, kakor se piše „Tgp.“ iz Dunaja, edini zakrivil vso nesrečo v solinah pri Vilički.

* (Slovenska deputacija.) Gosp. Fid. Terpinec se je v saboto podal na Dunaj, gospoda dr. pl. Karol Wurzbach in Peter Kozler pa sta šla v nedeljo, da se z g. dr. Tomanom in dr. Zavinskim kot poslanci kranjskega dež. zbora poklonijo Njih Veličanstvu za dovoljeno kranjsko železnico. Vodstvo južne železnice, ki je do 8. t. m. imelo povedati: ali prevzame napravo gorenjske naše železnice ali ne, je odgovorilo, da ne. Želeti je, da naše deželno zdruštvo dobó to napravó.